

תהלים

קיג

בו יסופר נפלאות מציאת מצרים:

א הַלְלוּ־יָהּ | הַלְלוּ עַבְדֵי יְהוָה הַלְלוּ אֶת־שֵׁם יְהוָה: ב יְהִי שֵׁם יְהוָה מְבָרָךְ מֵעַתָּה וְעַד־עוֹלָם:
 ג מִמְזִרַח־שֶׁמֶשׁ עַד־מְבֹאֵז מְהִלֵּל שֵׁם יְהוָה: ד רַם עַל־כַּלְגוּיִם | יְהוָה עַל הַשָּׁמַיִם כְּבוֹדוֹ:
 ה מִי כִּי־הוּא אֱלֹהֵינוּ הַמְגַבִּיהֵי לַשָּׁבֶת: ו הַמְשַׁפִּילֵי לְרֵאוֹת בַּשָּׁמַיִם וּבְאָרֶץ: ז מְקִימֵי מַעְפָּר
 ח לְמַאֲשַׁפֵּת יָרִים אֲבִיוֹן: ט לְהוֹשִׁיבֵי עַם־נְדִיבִים עִם נְדִיבֵי עַמּוֹ: י מוֹשִׁיבֵי | עֲקֶרֶת הַבַּיִת
 אִם־הַבָּנִים שְׂמֵחָה הַלְלוּ־יָהּ:

קיד

בו מבואר מפני מה זכה יהודה למלכות:

א בְּצֵאת יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרַיִם בַּיַּת יַעֲקֹב מֵעַם לְעוֹ: ב הֵייתָ יְהוּדָה לְקֹדֶשׁוֹ יִשְׂרָאֵל מִמְשָׁלוֹתָיו:
 ג הַיָּם רָאָה וַיָּגֵם הַיַּרְדֵּן יִסֹּב לְאַחֹר: ד הַהָרִים רָקְדוּ כְּאֵילִים גְּבָעוֹת כְּבַנְיָצָאן: ה מַה־לָּךְ
 הַיָּם כִּי תִגּוֹם הַיַּרְדֵּן תִּסֹּב לְאַחֹר: ו הַהָרִים תִּרְקְדוּ כְּאֵילִים גְּבָעוֹת כְּבַנְיָצָאן: ז מִלִּפְנֵי אֲדוֹן
 חוֹלֵי אֶרֶץ מִלִּפְנֵי אֱלֹהֵי יַעֲקֹב: ט הַהַפְכֵי הַצּוּר אַנְס־מִיִּם חֲלַמִּישׁ לְמַעֲנוֹמִים:

המשך ביאור למסכת יבמות ליום שישי עמ' ב

36 שאינו כהן, והוא אביו של הולד, אלא תולים בכהן.
 37 מסיים רבא את הוכחתו לענין ארוסה שעבירה: ומה הָתָם, במשנה,
 38 דְּלִהָא אִיפּוּרָא – שלאותו כהן שבא עליה היא אסורה, שהרי היא
 39 פנויה, וְלִהָא אִיפּוּרָא – ואף לשאר בני אדם היא אסורה, ומכל
 40 מקום פְּתָרָא דִּידֵיהּ שְׂדִינָן לֵיהּ – תולים שהולד בא מהכהן, מפני
 41 שידוע שבא עליה, ולא חוששים שהעובר נולד מאדם אחר שבא
 42 עליה, כל שכן הָבָא, בארוס, דְּלִהָא אִיפּוּרָא – שלשאר בני אדם
 43 היא אסורה, שהרי היא אשת איש, וְלִהָא הֵיִתְרָא – ולארוס היא
 44 מותרת מן התורה ואף שאסורה עליו מדרבנן, לא כֵּל שְׂכָן שֵׁשׁ
 45 לתלות שהולד בא מהארוס, ולא מאדם אחר, כיון שלא יצא עליה
 46 קול שזינתה עם אחרים.
 47 אביו חולק על רבא בביאור שיטת רב: אָמַר לֵיהּ אֲמַי לרבא, לְעוֹלָם
 48 אִימָא לך – אומר לך, דְּכֵל הִיבָא דְדִיִּימָא מִינֵיהּ – בכל מקום
 49 שמרננים שהיא זינתה עם הארוס, אף על גב דְּלֵא דִיִּימָא מְעֻלְמָא –
 50 אף שאין מרננים עליה שזינתה עם אחרים, אָמַר רב שהולד מִמְזוּר,
 51 וּמֵאִי מְעֻמָּא, כיון דְּאִמְרִינָן, מִדְּאִפְקָרָא נְפִשָּׁה לְגַבֵּי אַרוֹס, אִפְקָרָא
 52 נְפִשָּׁה לְעֻלְמָא – כיון שראינו שהפקירה את עצמה להיבעל לארוס
 53 שלא כדן, אנו אומרים שהפקירה את עצמה גם לאחרים, ואף
 54 שלא יצא עליה קול שזינתה עם אחרים, וּמִתְנַתִּין שְׂרוּאִים שאם
 55 היא חשודה על אותו כהן אינה חשודה על אחרים, יש ליישב
 56 שמדובר באופן שְׁהִיוּ שְׁנֵיהֶם – הכהן ואותה אשה חֲבוּשִׁים יחד
 57 בְּבֵית הָאִסוּרִין, ולא יתכן שבא עליה אדם אחר מלבד כהן זה.
 58 הגמרא מבארת באופן אחר את מחלוקת רב ושמואל: אִיבָא
 59 דְּאִמְרֵי, כַּאֲפֹן שהארוס מודה שְׂבָא עֲלֵיהּ, ואין עליה ריגון שזינתה
 60 עם אחרים, כּוּלֵי עֻלְמָא לא פְּלִיגֵי – גם אביו וגם רבא מודים בְּבִתְרֵיהּ
 61 דִּידֵיהּ שְׂדִינָן לֵיהּ – שמייחסים את הולד לארוס והוא כשר, וְהִכֵּי
 62 אִיתְמַר – וכך שנינו את מחלוקת רב ושמואל, אִרוּסָה שְׁעִיבְרָה, ואין
 63 ידוע אם עיברה מהארוס, או שעבירה מאיש אחר, רַב אָמַר, הַוּלָד
 64 מִמְזוּר בודאי, מפני שתולים שהולד בא מרוב העולם, שהיא אסורה
 65 עליהם באיסור אשת איש, וְשְׂמוּאֵל אָמַר, הַוּלָד שְׂתוּקֵי – ספק
 66 ממזר.
 67 רבא מבאר את דברי רב: אָמַר רַבָּא, מִסְתַּבְרָא מִלְּתֵיהּ דְּרַב –
 68 מסתברים דברי רב, שהעובר ממזר ודאי, דווקא במקום דְּהָאִרוּסָה
 69 לא דִיִּימָא מִינֵיהּ – שלא ידוע שבא עליה הארוס, וְדִיִּימָא מְעֻלְמָא –
 70 ומרננים אחריה שזינתה עם אחרים,

1 שחייבת לשלם על כל אכילתיה מתחילת העיבור, ואם נאמר
 2 שעד ארבעים יום מהעיבור מותרת לאכול, אם כן למה היא
 3 מקולקלת למפרע על כל אותו זמן. מתוך רב חסדא: מֵאִי
 4 'מְקוּלְקֻלְתָּ' האמור בבביתא, משלשה חדשים ולמפרע, עד
 5 אַרְבָּעִים יוֹם, שאם אכלה לאחר ארבעים יום ואחר כך התברר
 6 שהיתה מעוברת, צריכה לשלם למפרע, שהרי אכלה תרומה
 7 בשוגג, אבל על מה שאכלה לפני היום הארבעים היא פטורה, כיון
 8 שבהיתר אכלה.
 9 הגמרא מבאיה מחלוקת אמוראים בענין יוחסין, ובהמשך יביאו
 10 ראייה לדבריהם מהמשנה: אִיתְמַר, ארוס הָבָא עַל אִרוּסָתוֹ בְּבֵית
 11 הָמִיז, כלומר, קודם שנשאה, והתעברה הארוסה וילדה, רַב אָמַר,
 12 הַוּלָד מִמְזוּר, ואף על פי ששניהם מודים שבא עליה או שיש עדים
 13 שהארוס בא עליה, כיון שאנו אומרים הואיל וארוסה זו פרוצה
 14 היא, כשם שהארוס בא עליה באיסור, אף אחרים באו עליה,
 15 ותולים שהולד בא מהם כי הם הרוב, וכיון שהיא מאורסת, נמצא
 16 שהולד נולד מאיסור אשת איש. וְשְׂמוּאֵל אָמַר, אין כאן אלא ספק
 17 אם התעברה מהארוס או מאיש אחר, ולכן הַוּלָד שְׂתוּקֵי – ספק
 18 ממזר.
 19 רבא מבאר את דברי רב: אָמַר רַבָּא, מִסְתַּבְרָא מִלְּתֵיהּ דְּרַב –
 20 מסתברים דברי רב, שהולד ממזר, דווקא במקום דְּהָאִרוּסָה דִיִּימָא
 21 מְעֻלְמָא – מרננים אחריה שזינתה עם אנשים אחרים, אָבֵל לא
 22 דִיִּימָא מְעֻלְמָא, בְּתָרָא דִידֵיהּ שְׂדִינָן לֵיהּ – תולים שהולד בא
 23 מהארוס והולד כשר.
 24 רבא מוכיח כדבריו מהמשנה: אָמַר רַבָּא, מֵאִי אִמְרֵיהּ לָהּ – מנין
 25 למדתי דין זה, דְּקָתַנִּי במשנה, כהן שבא על בת ישראל בזנות, לא
 26 תאכל בתרומה, אך אם ילדה בן או בת, תאכל בתרומה, משום
 27 שאותו בן מאכילה. ויש לברר, ויש לברר, הִכֵּי דְּמִי – באיזה אופן עוסקת
 28 משנתנו, ומנין אנו יודעים שאותו ולד נולד מהכהן, אִילִימָא
 29 דִיִּימָא מְעֻלְמָא – אם מרננים אחריה שזינתה עם אחרים, אף אם
 30 ילדה, אִמְרֵיהּ תאכל בתרומה, הלא אף שאנו יודעים שנבעלה
 31 לאותו כהן, מכל מקום הרי היא חשודה שזינתה גם עם אחרים,
 32 ויתכן שהולד אינו מהכהן, וכיצד יכולה היא לאכול בתרומה
 33 מחמתו. אִלָּא לָאוּ – ודאי המשנה עוסקת באופן שהנבעלת מִינֵיהּ
 34 דִיִּימָא – חשודה מהכהן, וְלֵא דִיִּימָא מְעֻלְמָא – ואינה חשודה
 35 שזינתה עם אחרים, ולכן אין להסתפק שמה בא עליה איש אחר